

Таємниці древнього городища

Випадково в газеті «Рідний край» з цікавістю прочитав статтю Олесі Кравчук «І не витримав наружи храм» про Глибочанське городище. В с. Глибочку я довгий час жив і про нього згадував в 1997 році в острозькій газеті «Життя і слово». І хотілося б доповнити деякими спостереженнями і своїми роздумами. Дійсно, це городище унікальне, добре проглядається. Чим воно захоплює наше уявлення?

Городище площею 4,8 га (по карті) мало круглий насипний вал висотою близько трьох метрів, а місцями — і до п'яти.

Внутрішній круговий насип, обіймаючи незначну площу, відтворює своєрідний «дитинець». Свого часу в міру небезпеки він служив захистком для дітей, немічних стариків. Зовнішній вал обведений рівчаком, який і нині в дощову пору заливається водою. Мені розповідали, що до нього був підведений рівчак, який від лісу з озера живив його джерельною водою постійно. Недалеко від городища частково збереглися інші вали, а також дві окремі ділянки, у яких можна знайти різні уламки керамічних виробів. Ці місцини загадкові своїм утворенням і призначенням. Мимоволі постає запитання: чому давні люди будували укріплення на рівнині, затрачаючи при цьому величезну працю? Адже менш як за два кілометри знаходиться «провалля» (глибокий вибалок), яке послужило б надійним прикриттям з одного боку, як це можна бачити на прикладі Бударазького городища (Здолбунівський район) й інших городищ. Очевидно, Глибочанське городище — одна з тих найдавніших примітивних фортець, які будувались поступово в насидженому, обжитому місці. Початок його зведення можливий в перших століттях нашої ери, коли

більш стабільно утвердився племінний устрій наших далеких пращурів.

Неабияке цікаве й інше питання. На північ, кілометрів 6 від Глибочка, розташоване село Дуліби. Чи не свідчить назва села, що саме в даному городищі і на його околицях вели родовід дулібські племена — наші давні родичі?

Якби ж то древні укріплення могли розкрити свої таїнства, то ми дізналися б, що вони бачили на своєму віку, скільки тамтешня земля увібрала в себе людської крові, поту та сліз. Немає потреби нагадувати, яку історичну цінність представляють собою такі споруди. Їх необхідно шанувати, оберігати. На жаль, десь у вісімдесятих роках там були кошари для овець. Та й нині кожного літа на городищі розводяться непрохідні бур'яни.

Стоїть воно самотнє, як казав Тарас Шевченко, «з вітрами говорить», нікому до нього немає діла. Але пориньмо лишень трішки в мрії. Якби, скажімо, підсипати вали, а на них поставити окілля, тобто загострені зверху закопані колоди, очистити обведений рів, побудувати вежу, а недалеко від укріплення — декілька хиж-осель, словом, відтворити первісний стан колишнього городища, то це був би музей під відкритим небом. Він мав би привабливу, притягальну та пізнавальну силу. А ще краще, якби на цьому фоні відтворити художній фільм. Він мав би неабияку історичну цінність — на противагу нинішнім зарубіжним горе-бойовикам.

Будучи в полоні такої мрії, я в 1975 році написав повість «Оборона городища». Можливо, написана і недосконало, але вона лежить, припадає пилом. Шкода.

Євген ЖИГАЛЬСЬКИЙ,
житель с. Тесів
Острозького району: